
Do ledna klid

Do ledna klid

Představitelé sociální demokracie se minulý týden nechali slyšet, že mají v úmyslu napadnout u Ústavního soudu (ÚS) vládní reformu veřejných financí. Za protiústavní považují například zdaňování superhrubé mzdy coby příjmu, formu přílepků k zákonu a zavádění poplatků ve zdravotnictví. Mají chystané stížnosti šanci na úspěch? Někteří renomovaní právníci to nevyklučují. Nejdříve za tři až čtyři měsíce. Sněmovnou schválený batoh ještě musejí potvrdit Senát a prezident republiky. Už teď je však jasné, že eventuelní ústavní námitky nijak neovlivní start současné podoby reformy k 1. lednu 2008. Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský pro týdeník EURO uvedl dva důvody. Jednak návrh na zrušení zákona nelze podat dříve, než dotyčná norma vstoupí v platnost čili dokud není řádně přijata a publikována ve Sbírce zákonů. „Ústavní soud by předčasně podaný návrh na zrušení předpisu, který ještě není platný, musel naopak odmítnout jako nepřijatelný,“ zdůraznil Rychetský. A druhým limitem je podle něho doba potřebná k projednání. „Ani zrychlený režim by patrně neumožnil zkrátit dobu řízení před Ústavním soudem pod zhruba tři až čtyři měsíce,“ odhaduje. Vzhledem k tomu, že i při hladkém průchodu batohu Senátem a kanceláří Václava Klause může reforma vstoupit v platnost nejdříve v říjnu, zabýval by se nález Ústavního soudu patrně již reálně fungující reformou.

Rychetský navíc připomíná, že je pouze na rozhodnutí ÚS, bude-li se věcí zabývat přednostně a zda více podnětů spojí ke společnému projednání. „Ústavní soud má k dnešnímu dni 1769 nevyřízených ústavních žádostí a 59 plenárních návrhů, přičemž je podle zákona povinen věci vyřizovat v pořadí, jak přišly, nerozhodne-li jinak,“ uvedl předseda ÚS minulý úterý pro týdeník EURO.

Superhrubé pochybnosti. Korigovat reformu se však opozici může povést později. Děkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Aleš Gerloch se domnívá, že ústavní soudci nejen v Česku neradi zasahují do ekonomické a sociální legislativy, protože ji považují za výsledek velkých politických střetů, kde jsou vždy rozdílné názory a nejde o věc striktně ústavní. Přesto vidí možnost zpochybnit aspoň zdanění superhrubé mzdy. „Lze argumentovat, že jde o zdanění příjmů, jež vlastně jimi nejsou,“ říká. I co se týká přílepků k zákonům, Ústavní soud by tak podle Gerlocha mohl vyhodnotit a zrušit zejména zdravotnické pasáže reformy, například o instalaci vedení VZP nebo o regulaci cen léků.

„Ohroženější“ jsou prý více pozměňovací návrhy než původní vládní předloha. „Naopak míra poplatků zaváděných ve zdravotnictví není tak velká, aby představovala nějaký vážný zásah do ústavně zaručeného práva na bezplatné zdravotnictví. Tam šanci na zrušení nevidím,“ tvrdí Gerloch.

Nelze rozvrátit hospodářství. Fakt, že ÚS bude eventuelní stížnosti projednávat až po startu reformy, hraje podle něho spíše ve prospěch benevolence soudců. Podobně věc vidí i Vladimír Balaš z Ústavu státu a práva. „Byl by problém u tolika poplatníků jakýmkoli rozhodnutím vracet poměry zpátky. To asi nenastane,“ tipuje. Balaš však na rozdíl od Gerlocha nevidí jakýkoli důvod k ústavní stížnosti ani v otázce superhrubé mzdy. „Jde jen o název, z čeho je počítán daňový základ. Navíc je to u všech lidí stejné,“ upozorňuje. Šéf katedry ústavního práva a politologie Masarykovy univerzity v Brně Jan Filip doporučuje počkat, jak konkrétně ČSSD svoje výhrady naformuluje. I on však zdůrazňuje, že ÚS bude muset myslet na to, aby svým verdiktem nerozvrátil hospodářství.